

Spis treści

Wstęp.....	11
Spotkanie z przestępcą	11
Istota twórczej resocjalizacji	13
Intuicja i wyobrażenia w praktyce resocjalizacyjnej	15

CZĘŚĆ I

MIĘDZY HEURYSTYKĄ A PEDAGOGIKĄ RESOCJALIZACYJNĄ

Rozdział I. Tożsamościowe konteksty twórczej resocjalizacji.....	19
1.1. Refleksje wokół twórczej resocjalizacji	19
1.1.1. Spór z postmodernizmem	20
1.1.2. Tania kultura	24
1.1.3. Nowe konteksty pedagogiki resocjalizacyjnej	25
1.2. Współczesna myśl resocjalizacyjna. Koncepcje i teorie	27
1.2.1. Koncepcje behawioralne	30
1.2.2. Koncepcje interakcyjne	32
1.2.3. Koncepcje wielowymiarowe	39
1.3. Resocjalizacja jako nauka o wychowaniu	42
1.4. Człowiek. Twórczość. Tożsamość. Projektowanie resocjalizacji *.	46
1.4.1. Człowiek jako sens wychowania	47
1.4.2. Twórczość a resocjalizacja	48
1.4.3. Krótki przegląd teorii twórczości	49
1.4.4. Współczesne nurty pedagogiki kultury - pedagogika twórczości i jej przedstawiciele	54
1.5. Tożsamościowe konsekwencje socjalizacji nieletnich	66
1.5.1. Młodzi Polacy a patologie społeczne	68
1.5.2. Socjalizacja a rozwój tożsamościowy człowieka	69
1.5.3. Środowiskowe mechanizmy socjalizacji	70

1.5.4. Socjalizacyjna rola rodziny	75
1.5.5. Socjalizacja a zaspakajanie potrzeb człowieka	79
1.5.6. Socjalizacyjne uwarunkowania empatyczności	81
1.5.7. Socjalizacyjne uwarunkowania agresji	87
1.6. Tożsamość nieletnich jako resocjalizacyjna kategoria zmiany	93
1.6.1. Identyfikacja tożsamości	94
1.6.2. Tożsamość a role społeczne	96
1.6.3. Wzory jako narzędzie kreowania tożsamości	100
1.6.4. Autoprezentacje nieletnich jako mechanizm zmiany parametrów tożsamości	101
1.6.5. Refleksje empiryczne na temat wybranych parametrów tożsamości młodych Polaków	103
1.7. Wizualizacje tożsamości. Kreowanie alternatywnej autoprezentacji nieletnich	106
1.7.1. Wywieranie wrażenia a wizualizacje tożsamościowe. . .	108
1.7.2. Normy i cechy autoprezentacyjne nieletnich	115
1.7.3. Wpływ wizualizacji parametrów tożsamości na Ja nieletnich	118
1.8. Intuicja w procesie twórczej resocjalizacji.....	121
1.8.1. Intuicja w działaniach pedagogicznych	123
1.8.2. Intuicja a kreatywność wychowawcza	125
1.8.3. Myślenie intuicyjne	127
1.9. Metodologiczne podstawy twórczej resocjalizacji	128
1.9.1. Podstawowe różnice między koncepcją twórczej resocjalizacji a klasycznie pojmowaną pedagogiką resocjalizacyjną.....	128
1.9.2. Heurystyczny wymiar resocjalizacji	130
1.9.3. Metody twórczej resocjalizacji a heurystyczna wizja wychowania	131
1.10. Posumowanie.....	135
Pytania kontrolne	136
Polecane lektury	136
 Rozdział 2. Metodyczne konteksty twórczej resocjalizacji.....	137
2.1. Struktura i dynamika procesu twórczego w resocjalizacji	137
2.1.1. Elementy strukturalne procesu twórczego	138
2.1.2. Etapy procesów przedtwórczych i interpretatywnych .	145
2.2. Dwubiegunowość procesu wychowania resocjalizacyjnego	146
2.2.1. Reguła wzajemności a proces wpływu wychowawczego..	149

2.2.2. Teoretyczne przesłanki wychowania resocjalizacyjnego . .	151
2.3. Twórcze postępowanie resocjalizacyjne	155
2.3.1. Postępowanie resocjalizacyjne jako sposób wywierania wpływu	156
2.3.2. Kulturotechnika a metody twórczej resocjalizacji	158
2.3.3. Uwarunkowania i ograniczenia twórczego postępowania resocjalizacyjnego . . . ,	160
2.4. Twórcza resocjalizacja jako proces i efekt	162
2.4.1. Rola kompetencji wychowawczych w kreowaniu wychowanka	166
2.4.2. Inne przesłanki skutecznej resocjalizacji	370
2.5. Teleologiczne założenia twórczej resocjalizacji	171
2.5.1. Celowość resocjalizacji	172
2.5.2. Cele twórczej resocjalizacji..... , ⁴	175
2.6. Zalecenia metodyczne w procesie twórczej resocjalizacji	176
2.6.1. Zalecenie wszechstronnej diagnozy,	178
2.6.2. Zalecenie kompletności postępowania	178
2.6.3. Zalecenie elastyczności postaw pedagogicznych	179
2.6.4. Zalecenie adekwatnego doboru metody	180
2.6.5. Zalecenie kreowania wychowanka.....	181
2.7. Strategie metodyczne w procesie twórczej resocjalizacji	182
2.7.1. Strategie definicyjne	183
2.7.2. Strategie operacyjne..... ,	186
2.8. Procedury metodyczne w procesie twórczej resocjalizacji.....	190
2.8.1. Metodyczne techniki rozwijające	191
2.8.2. Metodyczne techniki utrwalające	192
2.8.3. Metodyczne techniki adaptujące	192
2.8.4. Rodzaje i funkcje technik operacyjnych	193
2.9. Podsumowanie	199
Pytania kontrolne	200
Polecane lektury	200
 Rozdział 3. Metody twórczej resocjalizacji.....	 201
3.1. Metoda Teatru Resocjalizacyjnego (MTR). Z doświadczeń Teatru Resocjalizacji „Scena Coda”	 201
3.1.1. Teoretyczne przesłanki Teatru Resocjalizacyjnego.....	201
3.1.2. Refleksje wokół działalności teatralnej	203
3.1.3. „Scena Coda”. Krótka historia eksperymentu resocjalizacyjnego	 208

3.1,4. Wyniki eksperymentu	218
3.2. Podstawowe założenia Metody Teatru Resocjalizacyjnego oraz Metody Resocjalizacji przez Sport.....	225
3.2.1. Przesłanki osobowe.....	227
3.2.2. Przesłanki organizacyjne	229
3.2.3. Etapy działalności	234
33. Metoda Resocjalizacji przez Sport (MRS)	238
3.3.1. Rola wychowania fizycznego i sportu w resocjalizacji . , .	239
3.3.2. Efekty wychowawcze MRS	244
3.4. Drama jako metoda wspomagająca proces resocjalizacji	246
3.4.1. Pedagogiczne założenia dramy.....	247
3.4.2. Podstawowe techniki dramowe	251
3.5. Terapia przez muzykę jako metoda wspomagająca proces resocjalizacji	252
3.5.1. Rodzaje muzykoterapii.....	255
3.5.2. Przebieg resocjalizacyjnych zajęć muzycznych.....	258
3.5.3. Muzykoterapia alternatywna	261
3.6. Plastyka jako metoda wspomagająca proces resocjalizacji	262
3.6.1. Wychowanie plastyczne	264
3.6.2. Celowość resocjalizacji przez plastykę.....	266
3.7. Psychodrama i socjodrama jako metody wspomagające proces resocjalizacji	268
3.7.1. Procedury psychodramatyczne.....	269
3.7.2. Psychodrama	272
3.7.3. Cele, struktura, normy i role resocjalizacyjnych zespołów psychodramatycznych i socjodramatycznych.....	277
3.8. Podsumowanie	281
Pytania kontrolne	281
Polecane lektury	282

CZĘŚĆ II

MIĘDZY TEORIA A PRAKTYKĄ TWÓRCZEJ RESOCJALIZACJI

Rozdział 4. Uwarunkowania efektywności form wychowawczych w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich	285
4.1. Założenia badań i pytania badawcze,.....	285
4.2. Przegląd form działań wychowawczych w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.....	289

4.3. Poziom zaangażowania wychowanków w proponowane formy zajęć	293
4.3.1. Biografie nieletnich a poziom zaangażowania w zajęcia wychowawcze ,.....	296
4.3.2. Biografie wychowanków a wybory form zajęć wychowawczych.....	300
4.4. Efektywność realizowanych zajęć w opinii wychowanków	301
4.5. Formy wychowawcze a możliwości, readaptacji społecznej wychowanków	305
4.6. Podsumowanie	308
Pytania kontrolne..... ,	311
Polecane lektury	311
Rozdział 5. Wybrane formy działań socjalizacyjno-kulturowych w placówkach penitencjarnych.....	
5.1. Program socjalizacji kulturą na przykładzie Ośrodka Działań Kulturalnych przy Zakładzie Karnym w Siedlcach	313
5.2. Więzienna twórczość literacka oraz współpraca z instytucją kultury na przykładzie Zakładu Karnego we Włocławku.....	316
5.3. Satyryczna działalność plastyczna jako alternatywa wychowawcza na przykładzie Aresztu Śledczego w Łodzi	322
5.4. Aktywność w poznawaniu przyrody jako metoda wspomagająca resocjalizację skazanych na przykładzie Zakładu Karnego w Grądach Woniecko.....	326
5.5. Więzienna działalność teatralna na przykładzie Teatru „Po Drodze...”, działającego przy Zakładzie Karnym w Kłodzku	330
5.6. „Czarna Owca. Skazani na ochronę przyrody”. Projekt resocjalizacyjno-oświatowy realizowany w Zakładzie Karnym w Wołowie	333
5.7. Więzienny program kulturalno-wychowawczy „Sztuka za kratą” - Areszt Śledczy w Kielcach	337
5.8. „Zakazane Twarze - prawdziwe historie życia mężczyzn z więzienia”. Projekt psychodramowy realizowany w Oddziale Zewnętrznym Bemowo przy Areszcie Śledczym Warszawa Białoleka.....	339
5.9. Podsumowanie.....	341
Pytania kontrolne	342
Polecane lektury	343

Rozdział 6. Zakończenie - od resocjalizacji naprawczej do kreująco-rozwojowej.....	344
6.1. Resocjalizacja a wpływ społeczny	344
6.2. Nowy wymiar pedagogiki resocjalizacyjnej.....	345
6.3. Teoria i praktyka resocjalizacyjna. W poszukiwaniu konsensusu	347
6.4. Post scriptum	349

ANEKS

Scenariusz spektaklu <i>Tam na drugim brzegu</i>	353
Projekt dramowy <i>Cos o Kacprze</i>	363
Przykładowe techniki psychodramatyczne wspierające proces resocjalizacji.....	372
Przykładowe techniki socjodramatyczne wspierające proces resocjalizacji.....	378
Ćwiczenia warsztatowe podnoszące samoocenę	381
Ćwiczenia rozwijające umiejętności komunikacyjne.....	383
Bibliografia	385
Indeks nazwisk.....	399
Indeks rzeczowy	404
Summary.....	409
Contents	410
Zusammenfassung.....	416
Inhalt	418